

מסורת הש"ס

(א) מוספתא דמעשר שני
פ"ד ה"א (ג) לכן נזק: ד:
ב"ק פט: כוכה לה. פסחים
ל: ג"מ. (פסחדין קרי:
מנחת פסח. א) [בבב]
ובבב: (ג) [ג] (ד) [ג]
תוס' ב"ק תל. ד"ה מביא:
(א) לקמן לה: ל: ל: מז:
מג. נח. ע"ז נד: חולין ק"ג:
קרי. כבודות מנח. פסחדין
ס: עז: וצמח. כד. (פסחים
ס. מה. יומא. ס. גיטין
ע. חול. ל: סנהדרין ס:
שבת ס: וצמח. ס:
חולין סא: כריתות ו.
מעילה יא: עירין ד"ה:
(ו) וירושלמי מע"ש פ"ד
ה"ג. ועין משנה מע"ש
פ"ד מ"ד. (ו) וירקא
מ. לא. (ח) [ג] "נמני"
יט למחוק. (ש"ל).
(ט) [בבב] ר"ד הענין:
[אש]. (ו) [בבב] וירושלמי.
[בב] (ע"ד). (ג) [בבב]
שבת"י: טס נטיל ומנח
ועין לפיין לה במה נטיל.
(ג) [בבב] הר"ש: כמו
מה שאל. (ח) [ג] ד"ה
על מנח. (ג) [ג] ונחש ד"ה
על מנח. (ח) [ג] כבודות
מו ע"ז. סה ע"ז.
(ט) [בבב] (ח) [בבב] וירקא:
על ד"ה. [בבב] (ע"ד).
(ג) [בבב] קלמ. ונחש:
קלמני. ונחש. הר"ש:
והי קלמני. (ח) [ג] י"ל
חוקות. ר"ש. (ח) [ג] כ"י
סס. (ח) [ג] דברים י.
כג. (ח) [ג] לפיני כסרי
לחא והוא ב"ק. (ח) [ג] י"ל
יפה ע"י. (ח) [ג] נחוקות
פסוק ק"ג. (ח) [ג] [בבב]
עמוד ב. (ח) [ג] ונחש
נמי פליגי.

מוסף רש"י

מעשר ממון גבוה
הוא. דכל הכא דלמיה
למעשר להו דלמיה הוא
אלא דגבוה הוא ולענין
פדיה אוקמינה בשמוע
דמחייב ליה חומשא ולי
לא דלמיה הוא לא הוי
ידיד חומש שאין דמוסיף
חומש אלף בעלים דמוסיף
ממעשרו (ב"ק טס). וכל
שני בחובין הבאין
כאחד אין מלמדן.
מיהרר מבניה לנחך וכל
לנחך מבניה. ע"מ דלמיה
הי קלמני (פסחים סה).
צריכא. לומר להו כיון
כחזק ניהו ללמיה דלמיה
תלמידי אלף מרייהו כ"י
דלי הוי כחזק לה גמיר
אליה מניה (קטן לה).

מוסף תוספות

ש"ך לעמוד קודם. א. וכן
פירש בקונטרס מדרגתי
אף בשטר. תוס' טו.
ב. גבי האומר תנו גז
לפדיה. תוס' הר"ש. ג.
ואמר לו ארון אל תן כמו
שאמר דלא אמרת לא
מטרי שליח אינו גז דהא
ארון לא מוכי ליה גז
מדרגתי אלא כמו שאמר
העבד ושלחותו לאו
כלום. רש"י ותי ש"ס
מנח"ס ח"ו ק"ו
טפוס. ד. דהא לא מבטיח
ליה אם דבר לאחז לקבל
גזט מיד רבו אי הוי גזט
או לא דפשיטא דלא גרע
ממה שאם לא אמר לו
כלום, אלא הא קא מבטיח

האשה נקנית פרק ראשון קידושין כד.

עין משפט נר מצוה

רבו א ב מ"י פ"ה מהל'
מעשר שני הלכה ב:
רבו א מ"י שם פ"ג
הלכה ב:
רבו א מ"י שם פ"ה
הלכה ב:
רבו א מ"י פ"ה
מהל' ענינים [ה"ל]
וה"ל פ"ג ענין פו טו"ע
י"ד ס' רסו קטו [כז] ס':

הנהגות הב"ח

(א) תוס' ד"ה (בעמוד
הקודם) ויר"א כי דהלכה
ב"מ אליבא דרב
שם: (ג) בא"ד מה
שחמס קורין כו. י"ב
ויכולא מה פ"ה תמוס' לעיל
סוף דף טו ד"ה אלף
כדנא: (א) ד"ה אלף וכו'
ופ"ה בקונטרס כיון דידע
וכי' איש ממעשרו אמר
ד"ה בא"ד אלמנה
או גרושה: (ס) בחב"ד
אזול אלף פירות:

תוס' ר"י חוקן

אבל באשה מודה דבעל
מנח שאין לבעליך רשות
בחן לה קנה בעל, דא"כ
אמאי אוקמא בעל מנח
שתפדי בו את המעשר,
הו"ל לאוקמי בעל מנח
שאין לבעליך רשות בחן
לפדיה. והוא דחק עצמו
לפרש דהבא מיירי דלא
אמר לה על מנח שאין
לבעליך רשות אלא על
מנח שתפדי את המעשר,
אזול אלא דב"ח
בביאות אוקמיא קמייתא
לא מיתירבא אמאי לא
אמר ליה דא"ל על מנח
שאין לבעליך רשות בחן.
בפסח פ"ה (פסחים פח,
ב) מוכיחין דהא דאמרין
על מנח שאין לרבו
רשות בו קנה בחן עבר
דקא דאזין, דוקא מה
שהוא זכות לאדון אבל
מה שהוא חובה לאדון
לא, שאין חבין לאדם
אלא בפניו כמו שביארנו
שם. אין האשה. הפרדה
העבר שילו מוסק חומש
דכתיב [ויקרא כו. לא]
ואם גאול יגאל איש
ממעשרו ויפך חמשיתו,
ואחר שפדוהו אין מוסקין
חומש. ואשה שפדוה
מעשר שלה אינה מוסיפה
חומש דכתיב איש ולא
אשה. ומעשר ידדא**.
ומיירי שאין לה בעל.
דבי נשא. מבית אביה.
ויצא. לחירות אם
השתיח עינו או אבר
שאין חתור. צריכי. ולא
באין כאחד הם.
* אלי' צ"ל דאפילו אם
לא נישא איפ"ל לא קשה
דדמי דאדמי דהא חתור
וכו'. ועי' מהרש"א בא"ד
ומשני דוק.
** גירסת רבינו בגמ' אלא
בזו דידע ומשני דידע
וכינתו רבינו חת דתוס'
ד"ה אלף (ד"ד).

אליבא דרב ששם דלית לר"א אליבא דר"מ אפי' מה שאת נותנת לפיך
קנה יתהוה בעל כמו שאין מועיל ע"מ שתנא לחירות אלף ע"כ כרב
ששם ולא כר"א כצירא להו לרב ושמואל ש"מ לרב ששם ע"מ שתנא
בו לחירות מועיל לכ"ע. כמה שאת נותנת לפיך דמועיל אפילו לר"מ
ואומר ר"ת דמשמע מהתם דהלכה
כרב ששם ולא כר"א עבר מייתי
רביה דהלכה כרב ששם שפירק בן
סורר ומורה (פסחדין דף עא. ט)
דלמרינן התם בן סורר ומורה אינו
חייב עד שיכלול משל אציו ומשל אמו
ופריך בגמרא אמו מנח לה מה
שקנתה אשה חקיה ע"מ שאין לבעלה
רשות בן ושהתם בשלמא לרב ששם
מכל מקום חמי לכל פסחא מיהא
כדנא: אלף לר' אלעזר לא אחיא
דהתם לא כר' מאיר ולא כדנא עוד
מייתי רביה מההיא דפסחים פ"ק
האשה (דף פח. ט) גבי האומר לעבדו
שחוט עלי פסח ושכח מה אמר לו
רבו כו' ופריך בגמרא מה שקנה
עבד קנה רבו ומשני כיון דלמרינן
ליה ע"מ שאין לרבו רשות בו והיינו
כרב ששם אלף לר"א הוה צריך לאוקמי
שאמר לו ע"מ שתנא ידי פסח אף
ר"י אומר דאין רביה לומר דהלכה
(א) כרב ששם מההיא דנדרים ומפרק
בן סורר דהתם מיתוקמא שפיר אפי'
לר"א דיש לחלק בין אשה לעבד
ומצינו למימר אפילו לר"א דלמר
לר"מ אפילו אמר לו ע"מ שתנא בו

לחירות קנה רבו יכול להיות דבאשה לא קנה הבעל שהרי אינם
שום שאין יד האשה כיד הבעל כמו שיד העבד כיד רבו ומדע דלית
אם נתן הבעל מתנה להשמו קנתה לגמרי ואין הבעל אוכל פירות
כדאימא פרק חוקת הבתים (ב"ב דף נא.) ואילו אם נתן מתנה
לעבדו לא קנה העבד כלל ועוד מדע שאין שום שהרי אם נתנו
אחרים מתנה לעבד סתמא וזה הרב בין בגוף בין בפירות דאין
קני לעבד כלל רבו היינו שאין קנין לעבד כלל ויש לרב גוף ופירות
ואם נתנו אחרים מתנה לאשה אין לבעלה כי אם פירות אלף הגוף שלה דהא דאין קנין לאשה כלל הבעל היינו שהבעל אוכל פירות אלף
הגוף לאשה וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות דאע"ג דמצינא האשה לבעלה לגמרי (א) אין לדמות מצינא למתנה וכן משמע בירושלמי
דכתובות פ' מצינא האשה (ב) דקאמר התם מפני מה מצינא האשה לבעלה שמה חגוב וזוהי ותאמר מצינא מנאמי ופריך הגע עצמך
מתנה כלומר במתנה עמנה נישא להא שמה חגוב ותאמר נתנו לי מתנה ומשני מתנה יש לה קול ואי במתנה הוי הגוף נמי לבעל מה
היתה מרווחת לומר ניתנו לי במתנה אלף ש"מ דמתנה שנתנו לה אחרים אין לבעל אלף פירות אלף הגוף לאשה ואילו בעבד אם נתן
לו אחד מתנה קנה האדון הפירות והגוף (א) וא"ת לפ"ת דלרב ששם מועיל ע"מ שתנא בו לחירות אפילו לר"מ א"כ אמאי קאמר ר"מ
במתני' בכסף ע"מ עמנו לא ע"מ עמנו נמי משכחת לה בצומר ע"מ שתנא בו לחירות וי"ל דכ"ג ע"י אחרים מקרי אף על ד"ה עמנו כיון
דלא קנה אדם העבד לגמרי ולא נתנו לו אלף ע"מ שאלו בו לחירות וע"מ שאלו דלר' אלעזר דמוקי פלוגמיהו בע"מ שתנא בו לחירות מיקרי
ע"י עמנו היינו משום דלר' אלעזר אית ליה דקניה עבד וקנה רביה אלף לכל ששם דאית ליה לא קניה רביה מיקרי ע"י אחרים דמתנת
שאין העבד קונהו אלף לנאח בו לא קניה ליה רביה וע"י אחרים מיקרי ומיהו קשה אליבא דר"א דמוקי פלוגמיהו בצומר ע"מ שתנא בו
לחירות אם כן היאך מצינו לרבנן דר' מאיר בכסף ע"י עמנו הואיל ולא הקנו לו אלף ע"מ שאלו בהם לחירות ע"י אחרים הוא כדבעינן
למימר לר' מאיר אליבא דרב ששם וי"ל דרבנן (א) ע"י עמנו דר' מאיר קיימי דלמר בכסף ע"י אחרים אין ע"י עמנו לא ולר' אלעזר
רבנן ואה"כ (ב) קאמר וכו"ל בכסף במה שאתה קורא ע"י עמנו דהא דלית ליה רביה וי"ל אפילו אם נתנו לו ע"מ שאלו בו לחירות אנו אומרים
שאלו בו לחירות דכ"ג אשכחן בהנזקין (ענין דף קא. ט) ובשבות (דף קא. ט) ובפ"ד דכתובות (דף יא. ט) דלמר ר' אלעזר בן יעקב פעמים

שאלו נשבעו על טענת עמנו דלמרינן (א) מה שאתם קורין טענת עמנו:

ה"ג רש"י **אלף** בזווי דידה ובמעשר דידה. (א) פירוש פשוט דלמרינן דידה ומועשר דידה משדותיו איש אמר רחמנא ממעשרו ולא אשה
ממעשר בעלה דאשה כי אחר דמיה וקשה לר"ת דלא היה לו להזכיר איש ואשה כלל אלא הוה ליה למימר ממעשרו אמר
רחמנא ולא ממעשר חצירו ונראה לר"ת דגרס אלף בזווי דידה ומועשר דידה והכי פירושו איש אמר רחמנא דמוסיף חומש על
מעשרו ולא אשה אפילו בזווי דידה ומועשר דידה ופ"ה היא אלמנה (א) וגרושה אינה מוספת חומש והא דתני בת"כ ב"ב דהר"פ
אם גאל יגאל איש ממעשרו לרבות את האשה לענין פדיה דוקא מרבינן את האשה ולא לענין חומש דס"ד הואיל וכתיב ביה במעשר
למען תלמד ליראה (א) ודרשינן מיניה (ב) בספרי גדול מעשר שמצא לידו תלמוד כשאוהב צירושלים לאכילת מעשרו וה"ל אשה כיון דללא
בת תלמוד היא ליתא דמיה מעשר רבא ליה אינטרין לרביי ושא מעשר מעשר (ב"ב) קטן מאיסי ה"ל הוה מצי למעטוי אשה מחומש דלמר
הכא אלף משום דרבי צדיהא קרר ליהא מלס גאול יגאל נישא ליה לנמקט איש ולא קטן למעטוי לגמרי ומיהו בתוס' הוצרכו
ר"ת למען תלמד הוה מצי למימר דאינטרין לרבות אשה לענין פדיה דלא תיסק אדעתיה למעטוי מאיסי לגמרי כי היכי דממעטין קטן ומה
שפי' בקונטרס בזווי דידה היינו נכסי מלוג לא נהירא דכיון שהן צרשות (א) ומה שקנתה אשה קנה בעלה כוונת דידה חשיבי כדאמר גבי מעשר דלמיה
מצי נשא דקני לה בעל למ"ד מעשר ממון הדין הוא ושלחותא דבעל קא עבדא לכן י"ל דזווי דידה מיירי כשהקנה לה אחר מנה ע"מ שאין
לבעלה רשות בו דהא פרישין לעיל שאין הבעל אוכל (א) פירות: **רנא** ויצא בשן ועין. ומנא דידן דלא תנא להו משום דסבר דלרין גט שחיראי:

הואיל

והוא (א) וכן משמע מתוך פירוש רש"י. שס. ו. דלעולם פשיטא ליה מדרב הונא בריה דרב יהושע דשלוחי דרחמנא ניהו דאי ס"ד שלוחי דידן דווקא ולא שלוחי דרחמנא כלל מי איכא מידי וכו'. תוס' וימא
ט: ד. דהוה להו שלוחי דרחמנא ושלוחי דידן וכו' והא לא מצי למיפשט מדרב הונא דאפילו אי שלוחי דידן נמי הוו מקריבא אצ"י דאין לא מצינן למיעבד כיון דאף שלוחי דרחמנא ניהו וימילתא דרב הונא בריה דרב יהושע
דאמר לאו שלוחי דידן ניהו לא נפ"מ מידי לענין מדרב הונא דבין אי שלוחי דידן דוקא ניהו בין אי שלוחי דרחמנא נמי ניהו אסור במדרב הונא דקא מהני ליה אלא נראה דנפ"מ וכו'. שס. ח. [בבב] אי אמר בעל הקרבן
לא בעינא דליראהי כהן שבאותו משמר אלא כהן אחר. שס. ט. נהי נמי דמפרשין אף שלוחי דרחמנא ניהו עירקם שלוחי דרחמנא ניהו ולא כן קמיניה לעבד על ידם שיש יקריבנהו כהני משמר. שס. ע"ב כעל הקרבן.
א. דהלוקח לא נחת להאשמועין אלא דהלכתא כרב ששם וממילא שמעינן דלר"מ צריך לאוקמי בדמור לה מה שנת נישאת ונותנת לפיך ואילו הוי מוקמי לה לתלמודא הכי לא הוה ידענהו דהלכתא כרב ששם. תוס' ה"ל.
ב. דטפי אלימא יד אשה מיד עבד דאע"ג דבעבר קנה יתהוה אדון בע"מ דאשה לא קנה יתהוה בעל והיינו דקאמר הכא ר' אלעזר כל כ"ג כ"ע לא פליגי דקני עבד וקני רבו ולא מסיק וקני אשה וקני בעל דלגבי אשה לא
קני בעל. רש"י. ג. ומה שהזכיר בכאן אשה בהדי עבד משום דרבנן אמרי יש קני לעבד בלא רבו וכ"ש שיש קני לאשה בלא בעלה ולפי שרצה להקשות מדר"מ לר"מ ודרבנן לרבנן דסברתו הפוכה גבי אשה מעבר
כדקתני גבי מעשר שני. תוס' הר"ש. ד. ואשה דנקט רבוחא קאמר כלומר איש ולא אשתו דאפילו אשתו חשיבא כאחר לגביה לענין מעשר. רש"י. ה. דאית ליה לבעל פירות. רש"י. ז.